

๑. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ หมวด ๕ แผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๗๘ กำหนดว่า รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น และระบบสาธารณสุข โภค และสาธารณสุขการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่น ให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น

ในด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดไว้ในหมวด ๑๔ รวม ๑๐ มาตรา ตั้งแต่มาตรา ๒๘๑ – ๒๙๐ สรุปว่า รัฐจะต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบ โดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งจัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

ให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อกำหนดการแบ่งอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ ระหว่างราชการส่วนกลางและราชการส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ รวมทั้งกำหนดระบบตรวจสอบและประเมินผลและให้มีกฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด และในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจหน้าที่และการจัดสรรรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว คณะกรรมการจะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจหน้าที่ และการจัดสรรรายได้ที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นเป็นสำคัญ และการดำเนินการตามวรรคห้า เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและ
 รายงานรัฐสภาแล้ว ให้มีผลบังคับได้

ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีสิทธิลงคะแนนเสียง
 ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้นพ้นจากตำแหน่ง และ
 ร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ในกรณีที่
 การกระทำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน
 ในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบ
 ก่อนการกระทำ และต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ
 การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบกำกับ
 การบริหารจัดการ ให้มีคณะกรรมการข้าราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นองค์กรกลางบริหารงานบุคคล
 ส่วนท้องถิ่น มีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครอง
 คุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคล มีหน้าที่บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี
 ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ย่อมมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรม และ
 ฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัด
 การศึกษาอบรมของรัฐ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับมาตรฐานและระบบการศึกษาของชาติ และ
 มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายบัญญัติ

ที่ผ่านมาพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน
 ๒๕๔๒ ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง การจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากร
 ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงภาระหน้าที่ของรัฐกับองค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ และตามมาตรา ๑๒
 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่นมีอำนาจและหน้าที่จัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ
 แผนปฏิบัติการฯ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภา ซึ่งแผนการ
 กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการฯ ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี
 มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ รวมทั้งได้ประกาศใน
 ราชกิจจานุเบกษาบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๕ ตามลำดับ

การดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 พ.ศ. ๒๕๔๓ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง
 ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔ ในชั้นการปฏิบัติงานยังคงมีปัญหาอันเนื่องมาจากระบบการบริหาร
 ราชการแผ่นดิน และโครงสร้างการบริหารของกระทรวง ทบวง กรม ที่เป็นอยู่ไม่เอื้ออำนวย
 เป็นอุปสรรคอย่างมากต่อการปรับเปลี่ยนระบบสู่การกระจายอำนาจไปให้องค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น การดำเนินงานจึงมีความล่าช้า ขาดการประสานสัมพันธ์ของกลไกปฏิบัติและกฎหมายที่นำมาใช้

ในระหว่างที่บังคับใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้มีการปฏิรูประบบราชการภายใต้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ มีการประกาศใช้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการทำงานของภาครัฐ การจัดระบบการทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด แบบบูรณาการ และมีการกำหนดวิธีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ จังหวัด กลุ่มจังหวัด และนโยบายของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๔

โดยที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ วรรคสาม กำหนดว่า ในกรณีที่สถานการณ์เปลี่ยนแปลงไป ในระหว่างที่แผนปฏิบัติการใช้บังคับ คณะกรรมการอาจดำเนินการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสถานการณ์นั้นได้ และมาตรา ๓๔ กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาทบทวน การกำหนดอำนาจและหน้าที่และการจัดสรรรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายหลังที่ได้ ดำเนินการตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปแล้ว โดยต้องพิจารณา ทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มี การจัดสรรรายได้ ทั้งนี้ จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่และ การจัดสรรรายได้ เพื่อกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น เพื่อให้สามารถดำเนินการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป มีการให้ความสำคัญในระดับนโยบาย ของชาติ โดยกำหนดให้การกระจายอำนาจเป็นวาระแห่งชาติ มีอัตราเร่งของการดำเนินงาน ที่สอดคล้องคู่ขนานกันของแต่ละภารกิจที่ต้องดำเนินไปพร้อมกัน มีเจ้าภาพที่ชัดเจนสำหรับทุก ภารกิจที่ต้องมีการจัดกลุ่มภารกิจใหม่ มีความสอดคล้องและมีความเป็นเอกภาพระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับต้องมีฐานข้อมูลที่เชื่อมต่อเป็นภาพรวมที่จะทำให้เห็นภาพใหญ่ และสามารถ เห็นภาพของการเคลื่อนตัวของการถ่ายโอน รวมทั้งเร่งเสริมสร้างความพร้อมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เชื่อมโยงระบบสนับสนุนที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้มแข็งขึ้น ลดขั้นตอน การปฏิบัติ ผ่อนคลายกฎระเบียบ นอกจากนี้ ราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาคควรมี แผนบริหารการถ่ายโอนเพื่อให้เกิดความชัดเจนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีแผนรองรับ การถ่ายโอน และที่สำคัญรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นพันธมิตรร่วมกันในการ กำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายต่าง ๆ ของรัฐเพื่อให้เกิดการผลักดันในการบรรลุเป้าหมายของ

การพัฒนาประเทศ ภายใต้ระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้เกิดความผาสุกและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน และให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการขอรับบริการที่ตอบสนองความต้องการต่อไป จึงจำเป็นต้องทบทวนแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปรับปรุงแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแผนที่ยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบและรายงานรัฐสภาทราบรวมทั้งมีผลบังคับใช้แล้ว หากจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงในระหว่างที่แผนปฏิบัติการบังคับใช้ โดยไม่เสียหลักการเดิม ให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการปรับปรุงแผนปฏิบัติการให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้นได้ และรายงานคณะรัฐมนตรีทราบต่อไป

๒. วิสัยทัศน์การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

ในช่วง ๔ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๗) ของการถ่ายโอนภารกิจตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นช่วงของการปรับปรุงระบบการบริหารงานภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาค รวมทั้งการพัฒนายุทธศาสตร์ การสร้างความพร้อมในการรองรับการถ่ายโอนภารกิจ บุคลากร งบประมาณ และทรัพย์สิน รวมทั้งการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของภารกิจที่ถ่ายโอนจะมีทั้งการถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างสมบูรณ์ และการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐ และจะมีบุคลากรจำนวนหนึ่งถ่ายโอนไปปฏิบัติงานภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลังจากการถ่ายโอนในช่วง ๔ ปีแรกสิ้นสุดลงจนถึงระยะเวลาการถ่ายโอนในปีที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๓) ตามกรอบของกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นช่วงเปลี่ยนผ่าน มีการปรับบทบาทของราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชนที่จะเรียนรู้ร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจ มีการปรับกลไกความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับรัฐวิสาหกิจ รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง อันจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการสาธารณะที่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นดีขึ้น และทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถพัฒนาขีดความสามารถในการดำเนินกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส

ในช่วงเวลาหลังจากปี ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๔) เป็นต้นไป ประชาชนในท้องถิ่นจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเข้าถึงบริการสาธารณะได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม และมีส่วนร่วมในการจัดทำยุทธศาสตร์ของท้องถิ่น มีบทบาทในการตัดสินใจ การกำกับดูแล และการตรวจสอบตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ตลอดจนการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเต็มที่ ภาครัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนในท้องถิ่นจะเป็นพันธมิตรร่วมกันในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ รวมทั้งส่งเสริมในเรื่องของความโปร่งใสเพื่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น ในส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีการพัฒนาศักยภาพทางด้านการบริหารจัดการและการคลังท้องถิ่นที่พึ่งตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการบริการประชาชนที่หลากหลาย ผู้บริหารและสภาท้องถิ่นจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารและร่วมดำเนินการแบบสมานฉันท์ ราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะเปลี่ยนแปลงบทบาทจากฐานะผู้จัดทำบริการสาธารณะมาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ และกำกับดูแลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็นภายใต้ขอบเขตที่ชัดเจน มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น การปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง จึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตยจากฐานรากนำไปสู่การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

๓. กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยหลักการต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสะท้อนปัญหาความต้องการของประชาชน มาเป็นกรอบในการกำหนดนโยบาย โดยยึดหลักการและสาระสำคัญ ๓ ด้าน คือ

๓.๑ ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ได้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่น ภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

๓.๒ ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ โดยรัฐต้องจัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้มีขอบเขต อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ โดยปรับลดบทบาทภารกิจและลดการกำกับดูแล ของราชการบริหารส่วนกลางและ

ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทน เพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหภาค โดยพิจารณาในยุทธศาสตร์เชิงรุกมากกว่าเชิงรับในระดับชาติได้มากขึ้น และภารกิจที่เกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการได้ และให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิค วิชาการ กำหนดมาตรฐานและตรวจสอบติดตามประเมินผล

๓.๓ ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รัฐต้องกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีอิสระมากขึ้น ลดการกำกับดูแล การดำเนินการมีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งร่วมตรวจสอบติดตามประเมินผล และสุดท้ายประชาชนต้องมีคุณภาพชีวิตที่ดีและทั่วถึงมากขึ้น

๔. วัตถุประสงค์ของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผนการกระจายอำนาจฯ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ๔ ประการ คือ

๔.๑ เพื่อให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

๔.๒ กำหนดกรอบทิศทางและแนวทางการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยมีกระบวนการที่ยืดหยุ่น สามารถปรับวิธีการดำเนินงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป และมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่เพิ่มขึ้น

๔.๓ เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ระหว่างราชการส่วนท้องถิ่นกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ และภาคีรัฐบาลกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการทำงานร่วมกัน

๔.๔ กำหนดแนวทางการดำเนินงานของแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะกำหนดหลักการทั่วไปในการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ รูปแบบการถ่ายโอน ภารกิจที่ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคจะถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะเวลาการถ่ายโอน แนวทางการจัดแบ่งอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และดำเนินการร่วมกันในรูปของสหการ แนวทางการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงิน การคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่และภารกิจ ปรับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค และราชการบริหารส่วนท้องถิ่น รวมทั้งแก้ไขกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องในเชิงรุกเพื่อสร้างความพร้อมในการปฏิบัติ โดยมุ่งในเชิงส่งเสริมเรื่องความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕. เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๑ ให้มีการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้ชัดเจน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่มีความพร้อมในการรับถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจ ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน ๔ ปี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทใดหรือแห่งใดที่ไม่สามารถที่จะรับการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่และภารกิจภายใน ๔ ปี ให้ดำเนินการถ่ายโอนภายใน ๑๐ ปี

๕.๒ การจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎหมายรายได้ท้องถิ่น โดยให้มีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ การมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ โดยตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นต้นไป ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้คิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบห้า และโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า โดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

การเพิ่มสัดส่วนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อรายได้สุทธิของรัฐบาลตามวรรคหนึ่ง ให้เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และให้เป็นไปตามภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ถ่ายโอนเพิ่มขึ้นภายหลังปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นต้นไป แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นประการใดเงินอุดหนุนที่จัดสรรให้ต้องมีจำนวนไม่น้อยกว่าเงินอุดหนุนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙

๕.๓ การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็น และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

๕.๔ จัดระบบของการถ่ายโอนบุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ เพื่อให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ โดยอาจมีรูปแบบแนวทางที่หลากหลาย

๕.๕ ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่และประกันความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๖ การกิจที่ถ่ายโอนไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ จะต้องมีการมอบความรับผิดชอบในภารกิจทั้งหมดตามไปด้วย กฎ ระเบียบ ที่เกี่ยวข้องกับภารกิจ หากมีความจำเป็นสามารถยกเลิกและออกกติกาใหม่ให้สอดคล้องและ สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น โดยไม่ขัดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สำหรับภารกิจใหม่ ที่มีการถ่ายโอนเพิ่มขึ้น ต้องพิจารณาถึงศักยภาพและความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๕.๗ การพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บรายได้ของ ท้องถิ่นและการกระจายอำนาจทางการคลังสู่ท้องถิ่นเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ บริหารจัดการงบประมาณของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความ เหมาะสมในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งเสริมการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น เสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพของการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับภารกิจของแต่ละท้องถิ่น รวมถึงการมีอิสระในการแสวงหารายได้ของท้องถิ่นและ การจัดการทรัพยากรของท้องถิ่น ส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคม และองค์กรเอกชน มีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในบทบาท และการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างกลไกการกำกับดูแลและรักษามาตรฐาน การให้บริการและการติดตามประเมินผลในภาพรวม

๖. แนวทางการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขอบเขตของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. รัฐจะกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ อำนาจการตัดสินใจ อำนาจการบริหาร จัดการทรัพยากรการเงินการคลัง และบุคลากรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ สร้างความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมให้ประชาชนและภาคประชาสังคม มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. รัฐจะดำเนินการปรับลดบทบาทลดการกำกับดูแลของราชการบริหารส่วนกลางและ ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ปรับโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปรับปรุง กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พัฒนาโครงสร้างและกลไกเพื่อสนับสนุนการกระจายอำนาจ โดยคำนึงถึงหลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสร้างระบบติดตาม ตรวจสอบ กำกับดูแลและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๖.๑ การถ่ายโอนภารกิจและการจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

๖.๑.๑ ความหมายของการถ่ายโอนภารกิจตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อความในกฎหมาย มาตรา ๓๐ (๑) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจ การให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการซ้ำซ้อนระหว่างรัฐและองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นหรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการ ให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ข) ภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ กระทบถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

(ค) ภารกิจที่เป็นการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลให้ดำเนินการ ให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

ความหมายตาม (๑) หมายถึง ลักษณะภารกิจการให้บริการสาธารณะ ที่จะต้องถ่ายโอนในสี่ปี ได้แก่

๑) ภารกิจที่ซ้ำซ้อน หมายถึง ภารกิจการให้บริการสาธารณะที่กฎหมาย กำหนดให้รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องเดียวกัน และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้มีการดำเนินการตามภารกิจนั้นแล้วด้วย

๒) ภารกิจที่รัฐจัดทำในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง ภารกิจ การให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ได้ดำเนินการ หรือไม่เคยดำเนินการตามภารกิจนั้น

๓) ภารกิจที่รัฐจัดทำในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและกระทบองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หมายถึง ภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีผลกระทบเกิดขึ้นกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นด้วย

ข้อความในกฎหมายมาตรา ๓๐ (๒) กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบ ในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดย ในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจาก รายได้และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินการ ตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

ความหมายตาม (๒) หมายถึง ภารกิจการให้บริการสาธารณะตาม (๑) ภารกิจใดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำได้ ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดยังไม่พร้อม ให้ขยายเวลาเตรียมความพร้อมได้ภายใน ๑๐ ปี โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำ แผนเตรียมความพร้อม และราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาค ให้การ สนับสนุนแนะนำด้านการบริหารจัดการเทคนิควิชาการ

๖.๑.๒ หลักการทั่วไปในการพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ

การพิจารณาถ่ายโอนภารกิจ ได้กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง โดยต้องส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน โดยยึดหลักการในการพิจารณา ดังนี้

๑) การถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะไม่ครอบคลุมงานหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง การพิจารณาพิพากษาคดี การต่างประเทศ และการเงินการคลังของประเทศโดยรวม

๒) ภารกิจที่กำหนดให้ถ่ายโอน พิจารณาภารกิจของหน่วยงานของรัฐเป็นหลัก สำหรับภารกิจของรัฐวิสาหกิจให้ถ่ายโอนในกรณีเป็นนโยบายของรัฐบาล หรือเมื่อพิจารณาความเหมาะสมและประสิทธิภาพของบริการสาธารณะที่ประชาชนจะได้รับแล้วสมควรถ่ายโอน

เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กับรัฐวิสาหกิจ ในบางภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุนการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ ควรมีการกำหนดเงื่อนไขในการดำเนินการในลักษณะของการให้สิทธิประโยชน์พิเศษกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอบแทน เนื่องจากการใช้ประโยชน์จากแผนงานโครงการของรัฐวิสาหกิจได้รับการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้การสนับสนุน หรือโดยการให้ส่วนลดจากค่าบริการของรัฐวิสาหกิจ หรือหักค่าใช้จ่ายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จ่ายไปเพื่อชดเชยกับการใช้บริการของรัฐวิสาหกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย

๓) การถ่ายโอนภารกิจคำนึงถึงผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลัก

หากผลลัพธ์และผลกระทบเกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนึ่ง ให้ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น แต่หากผลลัพธ์และผลกระทบเกิดขึ้นกับประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งแห่ง หรือภารกิจที่ถ่ายโอนมีต้นทุนสูงและเกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ก็อาจถ่ายโอนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการ

ในระยะแรก หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่พร้อมที่จะดำเนินการตามมาตรา ๓๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ

ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ หรือด้วยเหตุใดก็ตาม อาจให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปก่อนจนกว่าจะครบระยะเวลาตามที่กำหนดในแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ

๔) งานหรือกิจกรรมที่มีเป้าหมายดำเนินการครอบคลุมหลายจังหวัดหรือมีผลกระทบเกิดขึ้นนอกเขตพื้นที่จังหวัดด้วย ให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้ดำเนินการ เว้นแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัดสามารถทำความเข้าใจความตกลงดำเนินการร่วมกันได้ และคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นชอบด้วย

๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเมื่อรับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานของรัฐ และการบริการสาธารณะดังกล่าวจะต้องดำเนินการทั้งในและนอกเขตพื้นที่จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับโอนจะต้องดำเนินการตามภาระหน้าที่ที่ได้รับ และต้องไม่น้อยไปกว่าเดิม

๖) ในการพิจารณาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท และแต่ละแห่งจะพิจารณาจากรายได้ บุคลากร จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน คุณภาพในการให้บริการและประสิทธิภาพการบริหาร และโอกาสในการพัฒนาศักยภาพเหล่านั้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมในการถ่ายโอนภารกิจได้

๗) การถ่ายโอนภารกิจต้องคำนึงถึงความคุ้มค่าและการประหยัดขนาดการลงทุนที่เหมาะสม ดังนั้น หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดไม่สามารถดำเนินการได้โดยลำพังก็สามารถร่วมกันจัดตั้งสหการ หรืออาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมมากกว่าดำเนินการไปก่อนได้

๘) เรื่องที่เป็นนโยบายของรัฐบาล ในหลักการรัฐควรเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการ หรือกรณีที่โครงการดังกล่าวเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่น อาจให้มีระบบสมทบระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอัตราที่เหมาะสม

๙) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องยึดหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน ลดขั้นตอนการปฏิบัติที่เกินความจำเป็น และประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ

๑๐) ในภาพรวมการถ่ายโอนภารกิจของรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้พิจารณาถ่ายโอนทั้งภารกิจ งบประมาณ และบุคลากร และทรัพย์สินภายในช่วงเวลาที่กำหนด โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการถ่ายโอนไปพร้อมกัน

๑๑) การกำหนดอำนาจหน้าที่ในการบริการสาธารณะ และกำหนดภารกิจที่จะถ่ายโอน มิได้จำกัดเฉพาะในกรอบของบทบัญญัติของกฎหมายในปัจจุบัน หากแต่พิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของการจัดบริการสาธารณะตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งพิจารณาถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของบริการสาธารณะที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ

กรณีที่อำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะใด กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมิได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใด หากแต่เมื่อคำนึงถึงความเหมาะสมและประสิทธิภาพของการบริการสาธารณะที่ประชาชนจะได้รับแล้ว สมควรกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะได้เสนอคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาออกประกาศกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นต่อไป

๑๒) อำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นภารกิจที่หน่วยงานของรัฐจะต้องถ่ายโอนให้ท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ (๑) ของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่พร้อมรับถ่ายโอน เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านขีดความสามารถและสาเหตุอื่นใด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือร้องขอให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนไปพลางก่อน หรือดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรืออาจจัดซื้อจัดจ้างจากหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชนดำเนินการแทนได้

ทั้งนี้ ให้รัฐดำเนินการเพิ่มขีดความสามารถและความรู้ด้านเทคโนโลยีด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร และความพร้อมด้านการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ จนกว่าจะสามารถรับการถ่ายโอนงานหรือภารกิจได้ โดยให้มีความยืดหยุ่นในช่วงเปลี่ยนผ่าน

๑๓) ภารกิจหนึ่ง ๆ อาจจัดแบ่งขอบเขตของอำนาจและหน้าที่ ความรับผิดชอบระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันได้ โดยมีการกระจายการจัดบริการสาธารณะตามขนาดและเขตพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละประเภทตามขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความเป็นไปได้ภายในกรอบระยะเวลาที่เหมาะสม

๑๔) การถ่ายโอนภารกิจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทและแต่ละแห่ง ควรคำนึงถึงความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหลักและหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจถ่ายโอนต้องมีแผนการถ่ายโอนที่ชัดเจนเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถวางแผนกำลังคนและงบประมาณล่วงหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๕) การถ่ายโอนภารกิจในแต่ละภารกิจอาจมีโครงสร้างการบริหารและการกำกับดูแลที่แตกต่างกันได้ รวมทั้งยังคงต้องมีระบบกำกับดูแลจากรัฐ เพื่อเป็นหลักประกันในด้านคุณภาพการให้บริการ ความยุติธรรม และความเสมอภาคระหว่างประชาชนในแต่ละเขตพื้นที่

๑๖) การถ่ายโอนภารกิจโดยทั่วไป ให้โอนทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ยกเว้นเฉพาะทรัพย์สินที่เป็นที่ดินให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถ

ใช้ประโยชน์ได้ โดยที่ดินนั้นจะโอนกรรมสิทธิ์ให้เป็นกรรมสิทธิ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของกระทรวงการคลัง

กรณีที่หน่วยงานของรัฐถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไปบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ที่หน่วยราชการเดิมเคยดำเนินการอยู่ ไม่ต้องเสียค่าเช่าหรือค่าใช้จ่ายประโยชน์ และค่าธรรมเนียมการจัดให้เช่าที่ราชพัสดุเท่าที่ได้รับโอนแต่อย่างใด

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้นำที่ราชพัสดุที่รับการถ่ายโอนกิจการไปจัดหาประโยชน์ก่อให้เกิดรายได้หรือมีลักษณะนำไปจัดหาประโยชน์นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่ได้รับโอนแล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเสียค่าเช่าและค่าธรรมเนียมพร้อมทั้งปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๗

๑๗) หากภารกิจที่ถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีค่าธรรมเนียมเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ให้ค่าธรรมเนียมดังกล่าวตกเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๑.๓ รูปแบบการถ่ายโอน

รูปแบบการถ่ายโอนจะมีทั้งการถ่ายโอนอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตามที่ระบุไว้ในกฎหมาย และการปรับปรุงอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ ดังนั้น จึงได้กำหนดลักษณะการถ่ายโอนไว้ ๖ ลักษณะ คือ

๑. ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะเอง

เป็นภารกิจที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการหรือผลิตบริการสาธารณะนั้นๆ ได้เองโดยมีกฎหมายให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้แล้ว และ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคยดำเนินการอยู่แล้ว โดยสามารถรับโอนได้ทันที และขอบเขตการทำงานอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๒. ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจซื้อบริการจากภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

เป็นภารกิจที่ต้องใช้เทคนิค ทักษะ วิชาการ ความรู้ความชำนาญและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินการเองหรือดำเนินการเองแล้วไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่คุ้มทุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถซื้อบริการจากภาคเอกชน หรือจากหน่วยงานอื่นที่มีประสบการณ์ หรือเคยดำเนินการ

๓. ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ ในลักษณะความร่วมมือหรือรูปแบบสหการ

เป็นภารกิจซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากองค์กรอื่นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุด โดยมีผลกระทบต่อประชาชนไม่เฉพาะในเขตพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งโดยเฉพาะ แต่มีผลกระทบต่อประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นด้วย หรือมีความจำเป็นต้องลงทุนจำนวนมาก และไม่คุ้มค่าหากต่างฝ่ายต่างดำเนินการเอง

๔. ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการร่วมกับรัฐ (Share Function)

เป็นภารกิจที่รัฐโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการ และบางส่วนรัฐยังคงดำเนินการอยู่ การดำเนินการจึงเป็นการดำเนินการร่วมกัน

๕. ภารกิจที่รัฐยังคงดำเนินการอยู่แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจะดำเนินการได้

เป็นภารกิจให้บริการสาธารณะที่กฎหมายกำหนดให้รัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการกิจเดียวกัน และยังคงกำหนดให้รัฐดำเนินการอยู่ต่อไป ในกรณีนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกัน

๖. ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมอบหมายเอกชนดำเนินการแทน

เป็นภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่และเป็นเจ้าของภารกิจแต่มอบหมายให้เอกชนดำเนินการแทน ในรูปแบบต่างๆ เช่น การให้สัมปทาน เป็นต้น

๖.๑.๔ ระยะเวลาการถ่ายโอน แบ่งเป็น ๒ ระยะ คือ

๑) **ระยะที่ ๑** ระยะเวลา ๑-๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๗) โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ และแล้วเสร็จภายใน ๔ ปี โดยเป็นการถ่ายโอนตามมาตรา ๓๐ (๑) ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๒) **ระยะที่ ๒** ระยะเวลา ๑-๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๓) เป็นการถ่ายโอนเนื่องจากการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แตกต่างกันในระยะ ๑๐ ปีแรก ตามมาตรา ๓๐ (๒) ของ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ แบ่งเป็น

๒.๑) ระยะเวลาถ่ายโอน ๑-๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘)

เนื่องจากจะต้องพิจารณาความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การเตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือการใช้ระยะเวลาในการถ่ายโอนต่อเนื่องเกินกว่า ๔ ปี และคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่บางอย่างตามมาตรา ๓๐ (๒)

๒.๒) ระยะเวลาการถ่ายโอน ๔-๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๓)

เนื่องจากบางภารกิจเมื่อถ่ายโอนไปแล้ว ต้องมีการพัฒนาเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ และบางภารกิจที่ยังไม่มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่บางอย่าง

ตามมาตรา ๓๐ (๒) จำเป็นต้องใช้ระยะเวลาในการถ่ายโอนต่อเนื่องเกินกว่า ๕ ปี หรือเป็นเรื่องไม่เร่งด่วน จำเป็นต้องสร้างกลไกและระบบควบคุมมาตรฐานมารองรับ เรื่องการพัฒนาประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเรื่องภารกิจเก่าที่ต้องไปทำให้เกิดความสมบูรณ์

๖.๑.๕ ผลการพิจารณาการถ่ายโอนภารกิจ

การถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดไว้ ๖ ด้าน โดยพิจารณาจากอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักการทั่วไป รูปแบบการถ่ายโอน และระยะเวลาของการถ่ายโอน โดยจำแนกงานในแต่ละด้านที่จะต้องถ่ายโอน ข้อกฎหมาย หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ลักษณะภารกิจ รูปแบบ ขอบเขต ระยะเวลา และเงื่อนไขในการถ่ายโอน ซึ่งไม่จำเป็นต้องถ่ายโอนไปพร้อมกันขึ้นอยู่กับความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละประเภทที่จะรับการถ่ายโอน รวมทั้งสร้างกลไกและระบบควบคุมคุณภาพมาตรฐานมารองรับ ตลอดจนการปรับปรุงกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง สำหรับแผนปฏิบัติการให้มีสาระสำคัญอย่างน้อย ดังนี้

๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๑.๑ การคมนาคมและการขนส่ง

๑.๑.๑ กลุ่มภารกิจทางบก

- (๑) การก่อสร้างและบำรุงรักษาดถนนและสะพาน
- (๒) สถานีขนส่ง
- (๓) วิศวกรรมจราจรทางบก

๑.๑.๒ กลุ่มภารกิจทางน้ำ

- (๑) การดูแลรักษาทางน้ำ
- (๒) การก่อสร้างและดูแลสถานีขนส่งทางน้ำ
- (๓) การคมนาคมและการสัญจรทางน้ำ

๑.๒ แผนภารกิจด้านสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

๑.๒.๑ กลุ่มภารกิจแหล่งน้ำ/ประปาชนบท

- ๑ แหล่งน้ำอุปโภค / บริโภค และแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๑.๓ แผนภารกิจด้านการผังเมือง และการควบคุมอาคาร

๑.๓.๑ กลุ่มภารกิจการจัดทำผังเมือง

- (๑) ผังเมืองรวมจังหวัด และผังเมืองรวมในเขต อปท.

๑.๓.๒ กลุ่มภารกิจการควบคุมอาคาร

- (๑) การควบคุมอาคาร

๑.๓.๓ กลุ่มภารกิจการขุดดินและถมดิน

- (๑) การขุดดิน และถมดิน

๒ ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

๒.๑ แผนภารกิจด้านการส่งเสริมอาชีพ

๒.๑.๑ กลุ่มภารกิจส่งเสริมอาชีพ

(๑) การส่งเสริมอาชีพเลี้ยงสัตว์

๒.๒ แผนภารกิจด้านสวัสดิการสังคม

๒.๒.๑ กลุ่มภารกิจด้านการสังคมสงเคราะห์พัฒนาคุณภาพชีวิต

(๑) การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

๒.๒.๒ กลุ่มภารกิจด้านการส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก

เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

(๑) ควบคุมหอพักเอกชน

๒.๓ แผนภารกิจด้านการศึกษา

๒.๓.๑ กลุ่มภารกิจจัดการศึกษาในระบบที่เป็นการจัดการขั้นพื้นฐาน

(๑) การจัดการศึกษาในระบบที่เป็นการจัดการขั้นพื้นฐาน

(๒) การจัดการศึกษาอาชีวศึกษา

๒.๓.๒ กลุ่มภารกิจจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

(๑) ห้องสมุด

(๒) การบริการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

๒.๔ แผนภารกิจด้านการสาธารณสุข

๒.๔.๑ กลุ่มภารกิจการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคและการรักษาพยาบาล

(๑) การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคและการรักษาพยาบาลเบื้องต้น

(๒) การรักษาพยาบาล

๓ ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย

๓.๑ แผนภารกิจด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพ

๓.๑.๑ กลุ่มภารกิจคุ้มครองผู้บริโภค

(๑) ชั่งตวงวัด

(๒) คุ้มครองผู้บริโภค

๓.๒ แผนภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๓.๒.๑ กลุ่มภารกิจด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๑) การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

๓.๓ แผนภารกิจด้านการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๓.๓.๑ กลุ่มภารกิจที่ต้องจดทะเบียน

- (๑) การจัดทำทะเบียนสัตว์พาหนะ
- (๒) ทะเบียนราษฎร และบัตรประจำตัวประชาชน
- (๓) ทะเบียนครอบครัวและทะเบียนชื่อบุคคล
- (๔) การรับจดทะเบียนรถยนต์

๓.๓.๒ กลุ่มภารกิจด้านการอนุมัติอนุญาต

- (๑) สถานบริการ
- (๒) โรงแรม
- (๓) การพนัน
- (๔) การเรียไร
- (๕) การขายทอดตลาดและการค้าของเก่า
- (๖) สถานประกอบกิจการสถานีน้ำมันเชื้อเพลิง
- (๗) สุราและยาสูบ

๓.๓.๓ กลุ่มภารกิจด้านการเปรียบเทียบปรับ

- (๑) การออกไปสั่งการกระทำผิดตามกฎหมายจราจร
- (๒) อำนาจเปรียบเทียบปรับ

๓.๓.๔ กลุ่มภารกิจด้านแรงงานต่างด้าว

- (๑) ภารกิจการควบคุมแรงงานต่างด้าว

๔. ด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

๔.๑ แผนภารกิจการส่งเสริมการลงทุน

๔.๑.๑ กลุ่มภารกิจส่งเสริมการลงทุน

- (๑) ส่งเสริมการลงทุน

๔.๒ แผนภารกิจด้านการพัฒนาอุตสาหกรรม

๔.๒.๑ กลุ่มภารกิจการดูแลโรงงาน

- (๑) การดูแลโรงงาน

๔.๓ แผนภารกิจด้านการวางแผนและจัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรม

๔.๓.๑ กลุ่มภารกิจด้านการจัดทำมาตรฐานอุตสาหกรรม

- (๑) การกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมและเผยแพร่มาตรฐานอุตสาหกรรม

๔.๔ แผนภารกิจด้านการท่องเที่ยว

๔.๔.๑ กลุ่มภารกิจด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

- (๑) การส่งเสริมการท่องเที่ยว

๔.๕ แผนภารกิจด้านการพาณิชย์กรรม

๔.๕.๑ กลุ่มภารกิจด้านการพาณิชย์กรรม

(๑) งานทะเบียนพาณิชย์

๕ ด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

๕.๑ แผนภารกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การคุ้มครองดูแล
และบำรุงรักษาป่า๕.๑.๑ กลุ่มภารกิจด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การ
คุ้มครองดูแลและการบำรุงรักษาป่า

(๑) การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาป่า

๕.๑.๒ กลุ่มภารกิจการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

(๑) การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

๖ ด้านศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๖.๑ การปกป้อง คุ้มครอง ควบคุม ดูแลรักษาโบราณสถาน โบราณวัตถุ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

๖.๑.๑ กลุ่มภารกิจการดูแลบำรุงรักษาโบราณสถาน

(๑) การดูแลบำรุงรักษาโบราณสถาน

๖.๒ แนวทางการกระจายอำนาจการเงิน การคลัง และงบประมาณให้แก่องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่นหลักการทั่วไป

โดยที่โครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน ประกอบด้วย รายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง รายได้จากภาษีอากรที่รัฐแบ่ง จัดสรร หรือจัดเก็บ เพิ่มให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลและอื่นๆ ซึ่งในปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ของตนเองคิดเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับรายรับ ทั้งหมดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อมีการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีมากขึ้น ด้วยเหตุนี้เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้ของตนเองเพียงพอต่อการดำเนินภารกิจตามอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่เดิม และภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอน จากส่วนราชการ ตลอดจนสามารถพึ่งรายได้ของตนเองมากขึ้น และลดการช่วยเหลือจากรัฐบาล รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องหาแนวทางพัฒนาแหล่งรายได้ใหม่ พร้อมกับการ พัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงกำหนดแนวทางในการกระจายอำนาจทางการเงิน การคลัง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

๖.๒.๑ การปรับปรุงโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยศึกษาโครงสร้างรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรัฐบาล วิเคราะห์รายจ่ายและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากภาษีและรายได้ที่มีใช้ภาษีซึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดเก็บ รวมทั้งศึกษาวิเคราะห์ดุลการคลังขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ทราบความแตกต่างทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งเพื่อ ประกอบการพิจารณาจัดสรรภาษีและเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม

๖.๒.๒ การปรับปรุงรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บจัดหาเอง

เสริมสร้างรายได้และการปรับโครงสร้างภาษี อาทิ การขยายฐานภาษี การกำหนดอัตราภาษี การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี การเพิ่มประเภทภาษีหรือรายได้ใหม่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแสวงหาแนวทาง เพิ่มรายได้รูปแบบอื่นๆ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้นในระยะยาว และมีแหล่งรายได้ของ ตนเองที่สอดคล้องกับศักยภาพทางเศรษฐกิจที่แท้จริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๒.๓ การปรับปรุงภาษีอากรที่รัฐจัดแบ่ง จัดสรรหรือจัดเก็บเพิ่มให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

ปรับโครงสร้างภาษีระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การปรับปรุง หลักเกณฑ์และประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษี และกำหนดวิธีการจัดแบ่งหรือจัดสรรที่ชัดเจนและ เป็นธรรม สอดคล้องกับหลักการและเหตุผลของการจัดเก็บภาษีแต่ละประเภท รวมทั้งการหา แนวทางในการเพิ่มภาษีหรือรายได้ที่รัฐแบ่ง จัดสรรหรือจัดเก็บเพิ่ม ให้้องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นประเภทใหม่ๆ เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ การจัดสรรหรือจัดเก็บเพิ่มต้องสะท้อนแหล่งกำเนิดของภาษีนั่นๆ เป็นสำคัญ

๖.๒.๔ ปรับปรุงแนวทางการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

ให้ความสำคัญกับภารกิจที่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับการถ่ายโอน จากรัฐบาล การสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถให้บริการสาธารณะที่มีมาตรฐาน ตามที่รัฐบาลกำหนด การลดช่องว่างระหว่าง้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะการคลังแตกต่างกัน การกระตุ้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขีดความสามารถในการพึ่งตนเองทางการคลัง บนพื้นฐานรายได้ของตนเองในระยะยาว รวมทั้งการสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการตามนโยบายของรัฐ หรือสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาในท้องถิ่นซึ่งเกินขีด ความสามารถทางการคลังของ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๒.๕ การทบทวนการจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กำหนดขั้นตอน ระยะเวลาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทบทวน การจัดสรรรายได้ให้แก่้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ ้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วม

รายได้ตามเป้าหมายของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

๖.๒.๖ มาตรการเสริมสร้างวินัยทางการเงินและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เสริมสร้างวินัยทางการเงินและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และมีรายได้สำหรับการบริหารงานตามภารกิจของตนเอง และที่ได้รับการถ่ายโอนเพิ่มมากขึ้น

๖.๓ แนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงิน การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการทั่วไป

โดยที่แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการเงิน การคลัง และงบประมาณ ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ ๕ ด้าน ได้แก่ การกำหนดนโยบายทางด้านการคลัง การปรับปรุงรายได้ การปรับปรุงรายจ่าย การทบทวนการจัดสรรรายได้ และการเสริมสร้างวินัยทางการเงิน การคลัง ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการจะทำให้แผนปฏิบัติการดังกล่าวบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการด้านการเงิน การคลัง ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

๖.๓.๑ พัฒนาระบบการจัดทำแผนเชิงยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชน ภาคประชาสังคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การให้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาท้องถิ่น และการนำแผนยุทธศาสตร์ไปเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาจังหวัดและประเทศ และระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๓.๒ การปรับปรุงระบบงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยพัฒนาไปสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน หรือรูปแบบอื่นที่สอดคล้องกับระบบงบประมาณของประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น มีความโปร่งใส ชัดเจนและตรวจสอบได้ง่าย

๖.๓.๓ พัฒนาระบบการจัดหารายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้จัดเก็บได้อย่างทั่วถึงและถูกต้อง รวมทั้งปรับปรุงระบบกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายฐานรายได้ การกำหนดอัตราภาษี และการเพิ่มรายได้ประเภทใหม่ๆ เพื่อองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นมีรายได้ เพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

๖.๓.๔ การประมาณการรายจ่ายในการให้บริการสาธารณะ

โดยหารูปแบบและวิธีคำนวณหาขนาดรายจ่ายของการให้บริการสาธารณะที่สะท้อนต้นทุนต่อหน่วยงานของการให้บริการแต่ละภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบต่อประชาชนในท้องถิ่น เพื่อใช้ในการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาจัดสรรภาษีและเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๓.๕ พัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาสู่ความสามารถของบุคลากรท้องถิ่น เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

๖.๓.๖ พัฒนาระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยพัฒนาระบบบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นระบบพึงรับพึงจ่ายที่สอดคล้องกับระบบการจัดทำบัญชีภาครัฐ ที่แสดงการรับรู้ที่มาของรายได้จากแหล่งต่างๆ รวมทั้งการรับรู้รายจ่าย การกู้ยืม ภาระหนี้สินที่เกิดขึ้น เพื่อให้ทราบฐานะการเงินที่แท้จริงขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๓.๗ พัฒนาระบบฐานข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเงิน การคลัง บุคลากร ภารกิจ หน้าที่ และข้อมูลอื่นๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การบริหารข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ ทันสมัย ถูกต้อง ครบถ้วน และนำไปใช้ประโยชน์ได้

๖.๓.๘ พัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

โดยพัฒนาระบบตรวจสอบภายใน (Internal Audit) ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนควบคุมการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และพัฒนาระบบตรวจสอบภายนอก (External Audit) โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนที่ได้รับข้อมูลข่าวสาร และเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รวมทั้งพัฒนาระบบรายงานผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รวดเร็ว ทัวถึงและเข้าใจง่าย

๖.๔ แนวทางการถ่ายโอนบุคลากรและพัฒนากาการบริหารทรัพยากรบุคคลส่วนท้องถิ่น

หลักการทั่วไป

การถ่ายโอนบุคลากรระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น และการบริหารทรัพยากรบุคคลส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงกฎหมายและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หลักบริหารงานท้องถิ่น และหลักการบริหารงานบุคคล ดังนี้

๖.๔.๑ การถ่ายโอนบุคลากรระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ให้แก่ส่วนท้องถิ่น

ต้องสอดคล้องกับภารกิจตามกฎหมายและภารกิจถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงความคุ้มค่า ความจำเป็น ความต้องการกำลังคน และความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการคลัง

๖.๔.๒ การถ่ายโอนกำลังคนระหว่างส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

ยึดหลักการ “งานไป เงินไป ตำแหน่งไป” ส่วนบุคลากรที่ดำรงตำแหน่งที่ถ่ายโอน หากไม่สมัครใจจะถ่ายโอนไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาหาแนวทางที่จะดูแลบุคลากรกลุ่มนี้ โดยส่วนราชการอาจมีโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนดตามมติคณะรัฐมนตรี

๖.๔.๓ สิทธิประโยชน์และความก้าวหน้า

บุคลากรที่ถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือโอนกรณีปกติโดยสมัครใจเพื่อไปปฏิบัติงานใหม่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องได้รับไม่ต่ำกว่าที่เคยได้รับอยู่เดิม รวมถึงสถานภาพและสิทธิประโยชน์ต่อเนื่องของสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ

๖.๔.๔ การบริหารทรัพยากรบุคคลส่วนท้องถิ่น

ต้องยึดหลักการตามระบบคุณธรรม มีกลไกดูแลความเป็นธรรม สร้างหลักประกันความก้าวหน้าในการทำงาน และมีมาตรฐานในหลักเกณฑ์ วิธีการที่สำคัญใกล้เคียงกับมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของเจ้าหน้าที่รัฐประเภทอื่น

๖.๕ แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน/ภาคประชาสังคมและการตรวจสอบติดตามประเมินผล

หลักการทั่วไป

ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกรูปแบบ มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใสและคุ้มค่า มีการอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของประชาชน และมีการประเมินผลการทำงาน เพื่อให้เกิดความคล่องตัว โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

๖.๕.๑ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๑) สร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคม ตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคม รวมกลุ่มเสนอ กิจกรรม/โครงการที่ตรงกับความต้องการของประชาชน และชุมชนในท้องถิ่น และเข้าไปมีส่วนร่วมและ

เข้าถึงอำนาจการตัดสินใจในขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งแก้ปัญหาของชุมชน

(๓) การดำเนินการโครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้

(๔) ส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่เข้าใจและรับรู้ถึงสิทธิของประชาชนตามกฎหมาย เช่น มีส่วนร่วมในการเสนอข้อบัญญัติ (ข้อบังคับ) ท้องถิ่น การเข้าชื่อเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การใช้สิทธิฟ้องร้องต่อศาลปกครอง และการใช้สิทธิร้องต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเมื่อมีการละเมิดสิทธิโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชนและภาคประชาสังคม มีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรชุมชน หรือส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชนและภาคประชาสังคม เข้าร่วมเป็นอาสาสมัครในบางกิจกรรมของท้องถิ่น

(๖) ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาภาคประชาชน (Citizen Advisory Board) เพื่อให้ข้อคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น การวางแผนงาน/โครงการ

๖.๕.๒ การตรวจสอบติดตามประเมินผล

(๑) พัฒนาระบบการตรวจสอบและระบบการติดตามประเมินผลงานที่มีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ประชาชนและภาคประชาสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบและติดตามประเมินผล และสร้างกลไกการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอาศัยเครือข่ายของสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ส่วนราชการหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

(๒) ปรับปรุงกลไกการตรวจสอบทางการเงินและการใช้จ่ายงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งภายนอกและภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละจังหวัดให้มีความมีประสิทธิภาพและคล่องตัว โดยให้ครอบคลุมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบให้มากขึ้น และส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาช่วยเสริมการทำงานตรวจสอบของภาครัฐ

(๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและระบบการรายงานข้อมูลการเงิน การคลังให้ประชาชนทราบ ได้แก่ ข้อมูลฐานรายได้ รายจ่ายท้องถิ่น ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึง ประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะต่าง ๆ

๖.๖ การปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๖.๑ การเตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการทั่วไป

(๑) ให้หน่วยงานของรัฐที่ถ่ายโอนภารกิจจัดทำแผนการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน คำแนะนำ และ คำปรึกษาทางเทคนิค วิชาการ และการดำเนินงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภารกิจ ที่ถ่ายโอนตามความเหมาะสม ดำเนินการฝึกอบรมและจัดทำแผนงานฝึกอบรมด้านต่าง ๆ รวมทั้ง กฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องในลักษณะบูรณาการที่ประสานหน่วยงานอื่นจนกว่าองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความพร้อมที่จะรับการถ่ายโอนภารกิจ โดยเฉพาะงานด้านการก่อสร้าง ขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล

ทั้งนี้ ให้มีการกำหนดเรื่องการเตรียมความพร้อมให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นตัวชี้วัดในคำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงานของรัฐที่ถ่ายโอนภารกิจ

(๒) ให้มีการสนับสนุนและเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนงบประมาณและภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นต้นไป จนกว่าจะดำเนินการถ่ายโอนเสร็จสิ้น และส่งเสริมการ เรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ตลอดจน ส่งเสริมการรวมตัวกันเป็นเครือข่ายในการพัฒนาท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการจัดทำแผนการเตรียมความพร้อม และพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเตรียมความพร้อม รับการถ่ายโอนภารกิจด้วย

(๓) การจัดทำโครงการ/กิจกรรมตามโครงการถ่ายโอนบริการสาธารณะ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระยะแรก เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ในพื้นที่ควรพิจารณาจากโครงการ/กิจกรรมของแผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ เป็นหลัก

(๔) ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ในการสนับสนุนและ ให้ความช่วยเหลือการดำเนินงานพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหาร ส่วนตำบลในพื้นที่

(๕) ส่งเสริมให้องค์กรสมาคมขององค์กรปกครองท้องถิ่นร่วมกัน จัดทำแผนการเตรียมความพร้อมในการรับถ่ายโอนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๖.๖.๒ การปรับโครงสร้างภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อรองรับการถ่ายโอนภารกิจ

หลักการทั่วไป

(๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทควรมีการจัดโครงสร้างองค์กรพื้นฐานที่มีมาตรฐานเดียวกันในแต่ละประเภทและแต่ละแห่ง โดยคำนึงถึงภารกิจหลักที่ได้รับการถ่ายโอน ชีตความสามารถทางการบริหารทางการเงิน การคลัง และอัตรากำลังเป็นหลัก

(๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทแต่ละแห่งย่อมมีอิสระที่จะปรับปรุงโครงสร้างองค์กร ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับภารกิจที่ได้รับมอบหมายในแต่ละด้าน และความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ

(๓) การปรับหรือขยายโครงสร้างองค์กรต้องคำนึงถึงต้นทุนของการบริหารและความคุ้มค่า ตลอดจนเอกภาพของการบริหารงานในองค์กรนั้น ๆ ด้วย

(๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการบริหารงานบุคคลภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย

(๕) ส่งเสริมให้มีการรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีขนาดที่เหมาะสมเพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประหยัด

(๖) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันในลักษณะความร่วมมือและในรูปแบบสหการให้มากขึ้น

๖.๖.๓ การพัฒนาองค์กรในระดับจังหวัดเพื่อรองรับการถ่ายโอน

หลักการทั่วไป

(๑) การดำเนินการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางด้านต้องการความชำนาญในวิชาชีพเฉพาะ และความเป็นเอกภาพในการจัดบริการสาธารณะ เช่น การจัดการศึกษา การสาธารณสุข การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น จำเป็นต้องจัดให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านระดับจังหวัด โดยให้มีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการจัดบริการสาธารณะเรื่องนั้น ๆ ในเขตจังหวัด การจัดสรรทรัพยากร การกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประสานความร่วมมือระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง

กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดบริการสาธารณะ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านระดับเขตพื้นที่ในเขตจังหวัดแทนคณะกรรมการเฉพาะด้านระดับจังหวัดได้ โดยต้องคำนึงถึงความเป็นเอกภาพในการจัดบริการสาธารณะ

(๒) คณะกรรมการเฉพาะด้านตาม (๑) ควรประกอบด้วย ผู้แทนหน่วยงานของรัฐ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนฝ่ายวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนประชาชนและหรือภาคประชาสังคม

(๓) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเฉพาะด้าน ตาม (๑)

คณะกรรมการเฉพาะด้านระดับพื้นที่ ตาม (๑) วรรคสอง อาจมีมติให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในเขตพื้นที่นั้นทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้

กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดบริการสาธารณะ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจมีมติให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใด หรือหน่วยงานของรัฐใดทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการเฉพาะด้านระดับจังหวัด หรือคณะกรรมการเฉพาะด้านระดับพื้นที่แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตามวรรคหนึ่งและวรรคสองแล้วแต่กรณีได้

(๔) กรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบเช่นเดียวกับคณะกรรมการเฉพาะด้าน ตาม (๑) ให้คณะกรรมการดังกล่าวถ่ายโอนอำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบให้แก่คณะกรรมการเฉพาะด้าน ตาม (๑) ภายในระยะเวลาไม่เกิน ๑๐ ปี นับแต่วันที่กฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีผลใช้บังคับ

๖.๖.๔ การปรับปรุงระบบการวางแผน ระบบงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบการบริหารงานบุคคล ระบบติดตามตรวจสอบ และระบบข้อมูล

หลักการทั่วไป

(๑) พัฒนาระบบการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้มีลักษณะเป็นการผนึกกำลังแบบองค์รวม และมีการบูรณาการแผนงานและโครงการพัฒนาเพื่อลดความซ้ำซ้อนและให้เกิดการประหยัดโดยให้ประชาชนและภาคประชาสังคมที่เป็นภาคการพัฒนาต่าง ๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และตรวจสอบติดตามประเมินผล

(๒) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีอิสระในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในระยะยาวเพื่อให้ทราบทิศทางและความต้องการค่าใช้จ่ายในอนาคต และต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด รวมทั้งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศโดยรวม

(๓) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ให้ประชาชนและภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ การติดตามประเมินผล การพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้กระบวนการวางแผนของท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(๔) เพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระยะยาวถูกนำไปปฏิบัติได้จริงแผนพัฒนาระยะยาวดังกล่าว จำเป็นต้องจัดทำแผนงบประมาณระยะ ๓ ปี ที่ยึดผลสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายของการทำงาน และมีลักษณะการจัดทำที่มีความต่อเนื่องในลักษณะที่เป็นแผนก้าวหน้าเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาอื่นๆ ในทุกๆ ระยะ ๓ ปี

(๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการคำนวณหาต้นทุนต่อหน่วยของการให้บริการสาธารณะที่รับผิดชอบเพื่อใช้ในการจัดทำงบประมาณที่เน้นผลผลิตและผลลัพธ์ในการปฏิบัติงาน

(๖) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพัฒนาวิธีการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบงบประมาณและระบบการคลังภาครัฐที่เป็นการทำร่วมกันระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการ เพื่อใช้ในการนำเสนอต่อสภาท้องถิ่นและระบบงบประมาณดังกล่าวต้องมีความโปร่งใส ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ง่าย

(๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องพัฒนาระบบการจัดทำบัญชีทรัพย์สิน และดำเนินการบริหารทรัพย์สินที่มีอยู่ให้คุ้มค่ามากที่สุด พัฒนาระบบบัญชี ที่สามารถแสดงการรับรู้ที่มาของรายได้จากแหล่งต่างๆ รวมทั้งการรับรู้ของรายจ่าย และภาระหนี้สินที่เกิดขึ้น ซึ่งระบบบัญชีดังกล่าวจะทำให้เกิดความโปร่งใสและรู้ถึงสถานะทางการเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

(๘) พัฒนาระบบข้อมูลการเงินการคลังส่วนท้องถิ่น พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและระบบการรายงานให้ประชาชนทราบ ได้แก่ ข้อมูลฐานะรายได้รายจ่ายท้องถิ่น ตัวชี้วัดที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการจัดบริการสาธารณะต่างๆ ข้อมูลต้นทุน การวัดผลผลิต และผลลัพธ์ของการทำงานที่มีต่อประชาชน ฯลฯ เพื่อให้เกิดการปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนสามารถตรวจสอบได้

(๙) รัฐบาลต้องเร่งพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบของราชการบริหารส่วนกลางในการส่งเสริมการบริหารงบประมาณและการใช้จ่ายเงินขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสเข้าใจง่าย

๖.๖.๕ การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการทั่วไป

(๑) การกำกับดูแลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็น และมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจนสอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(๒) การกำกับดูแลต้องเป็นไปเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้มิได้

(๓) ในการกำกับดูแล ให้มีการกำหนดมาตรฐานกลางเพื่อเป็นแนวทางให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเลือกไปปฏิบัติได้เอง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความแตกต่างในระดับของการพัฒนาและประสิทธิภาพในการบริหารขององค์การปกครองส่วน

ท้องถิ่นในแต่ละรูปแบบโดยไม่กระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจดำเนินงานตามความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๔) จัดให้มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินงานโดยประชาชนเป็นหลัก

๖.๖.๖ การเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากรและผู้บริหารท้องถิ่น การเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนและภาคประชาสังคมในการตรวจสอบ

หลักการทั่วไป

(๑) ให้ถือเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่ถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องจัดการฝึกอบรมบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถปฏิบัติงานได้ ทั้งก่อนการถ่ายโอน และนิเทศก์ให้คำปรึกษาแนะนำ และฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถภายหลังการถ่ายโอนเป็นระยะๆ

(๒) บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องได้รับการสนับสนุนส่งเสริมในการศึกษาฝึกอบรมเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่และความก้าวหน้าในการทำงาน

(๓) การจัดการศึกษา อบรม และพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรคำนึงถึงความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้โดยรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานใด หน่วยงานอื่นเป็นการเฉพาะ

(๔) รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีสถาบันเพื่อการพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือร่วมมือกับสถาบันการศึกษา เพื่อให้มีการผลักดันให้เรื่องการปกครองท้องถิ่น เป็นหลักสูตรขั้นพื้นฐานที่ต้องศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา รวมทั้งให้ความสำคัญกับการปลูกฝังและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนและภาคประชาสังคมในท้องถิ่น ในเรื่องปรัชญาอุดมการณ์ แนวคิดและหลักการบริหารของการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยในระยะแรกอาจใช้งบประมาณของรัฐแล้วให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารมากขึ้นจนสามารถดำเนินการเองได้ในที่สุด

(๕) ในการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการกำหนดมาตรการ หรือหลักเกณฑ์เพื่อกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ตลอดจนต้องให้ความสำคัญกับความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการทำงาน

(๖) การบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีองค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างระบบคุ้มครองคุณธรรมและจริยธรรมในการบริหารงานบุคคล ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

(๗) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องจัดให้มีงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการศึกษา อบรม เพื่อพัฒนาผู้บริหารและบุคลากรของตนอย่างเพียงพอ

(๘) ให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการฝึกอบรมในวิชาการด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการบริหาร หรือการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเบิกค่าใช้จ่ายได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจัดโดยหน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐหรือเอกชน หรือองค์กร/หน่วยงานของเอกชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว

(๙) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาสิทธิประโยชน์อื่นเพิ่มเติมให้แก่บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและเอื้อประโยชน์แก่การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เป็นพิเศษ

(๑๐) ผู้บริหารท้องถิ่นต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด และควรตระหนักว่าประชาชนเป็นหัวใจของการพัฒนา เปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงานบนฐานแห่งความถูกต้องตามกรอบกฎหมาย และไม่ควรเพิกเฉยต่อนโยบายที่หาเสียงไว้กับประชาชน เร่งสร้างทีมงานเพื่อให้เกิดการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ รวมทั้งเร่งเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดบริการสาธารณะ เร่งสร้างบุคลากร และเร่งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน

(๑๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง เช่น สันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งประเทศไทย สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบล ควรทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาการบริหารของท้องถิ่น

๖.๗ การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบให้สอดคล้องกับการถ่ายโอนภารกิจ หลักการทั่วไป

(๑) กฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะในการถ่ายโอนภารกิจในการจัดบริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมตลอดถึงการจัดสรรภาษีอากร เงินอุดหนุนและรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น หากมีกฎหมายใดขัดหรือแย้งกับกฎหมายนี้ และมีความจำเป็นต้องแก้ไข รัฐจะต้องดำเนินการให้มีการแก้ไขอย่างรวดเร็ว

(๒) ในกรณีที่แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ รายงานต่อรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วมีเนื้อหาที่กระทบต่อกฎหมายใด หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบจะต้องดำเนินการให้มีการแก้ไขกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบโดยเร็ว

(๓) เนื้อหาของกฎหมายที่จะต้องดำเนินการตาม (๒) จะต้องเอื้อประโยชน์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถรับผิดชอบภารกิจตามที่ได้รับการถ่ายโอนอย่างเต็มที่และจะต้องเป็นไปในเชิงส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง

(๔) ในการแก้ไขกฎหมายหรือจัดให้มีกฎหมายใหม่จะต้องมีสาระที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย คือ

๔.๑) การปรับปรุงกฎหมายงบประมาณแผ่นดินเพื่อให้มีบทบัญญัติที่รองรับการจัดสรรเงินจากภาครัฐไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้โดยตรง

๔.๒) ส่งเสริมให้มีระบบการตรวจสอบทางการเงินและการคลังทั้งภายในและภายนอกที่มีประสิทธิภาพ

๔.๓) การปรับปรุงระบบการกำกับดูแลของราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนดให้มีประสิทธิภาพ และสามารถเชื่อมโยงกับกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

๔.๔) ในการปรับปรุงโครงสร้างราชการบริหารส่วนภูมิภาคควรให้สอดคล้องกับทิศทางของการถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการทำหน้าที่ในการให้การสนับสนุนช่วยเหลือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภารกิจที่ได้ถ่ายโอนภารกิจ

๔.๕) ให้มีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดแนวทางปฏิบัติด้วยความโปร่งใสขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง โดยเปิดให้มีส่วนร่วมของภาคประชาชน โดยมีสาระสำคัญสอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

๔.๖) การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลที่สามารถ รองรับการถ่ายโอนข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ

๔.๗) เร่งรัดให้มีการออกประกาศกฎกระทรวง ระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๕) การดำเนินการแก้ไขหรือปรับปรุงกฎหมาย ตาม (๑) – ๔) การแก้ไขกฎหมายเพื่อถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานของรัฐให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องให้เกิดความชัดเจนในขอบเขตความรับผิดชอบระหว่างส่วนราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติหน้าที่ และมีการสร้างกลไกที่ส่งเสริมให้การทำงานร่วมกัน ในลักษณะของการบูรณาการหรือการสนับสนุนช่วยเหลือกันระหว่างหน่วยงานของรัฐ ที่ถ่ายโอนภารกิจและระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ

(๖) การถ่ายโอนภารกิจในการบังคับใช้กฎหมายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตาม ข้อ ๕) และผลปรากฏว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพให้คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มการถ่ายโอนภารกิจในการบังคับใช้กฎหมายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(๗) เสนอให้เป็นนโยบายของรัฐในการกำหนดให้กฎหมายที่จะต้องมีการแก้ไขตามข้อ (๑)-(๖) ปรากฏอยู่ในแผนพัฒนากฎหมายของส่วนราชการตลอดจนเป็นตัวชี้วัดในการประเมินผลการปฏิบัติราชการของส่วนราชการ

(๘) คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องคอยตรวจสอบการดำเนินการแก้ไขกฎหมายของส่วนราชการในการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เพิ่มมากขึ้นตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะอยู่ในขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการหรือไม่ และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาขึ้นเป็นการล่วงหน้า

(๙) มีการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถออกข้อบังคับของท้องถิ่น ตามขอบเขตภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนได้เองโดยเนื้อหาต้องไม่ขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่น

๖.๘ กลไกการกำกับการถ่ายโอนภารกิจและการดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการ

หลักการทั่วไป

เพื่อให้การถ่ายโอนภารกิจและการดำเนินการเป็นไปตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนปฏิบัติการ จึงกำหนดกลไก ดังนี้

(๑) ให้มีกลไกทำหน้าที่ในการกำกับและรับผิดชอบเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจตามแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและแผนปฏิบัติการตาม ความจำเป็นประกอบด้วย ผู้แทนส่วนราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความรวดเร็ว คล่องตัวในการดำเนินงาน และมีอำนาจการตัดสินใจในระดับหนึ่ง รวมทั้งได้รับการสนับสนุนทรัพยากรการบริหารงานอย่างเพียงพอเป็นสำคัญ

(๒) ให้มีกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนโดยทั่วไปเกี่ยวกับการถ่ายโอนภารกิจ

(๓) ให้มีกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินการที่รวดเร็วเพื่อแก้ไขปัญหาอันเกิดจากการถ่ายโอน

(๔) ให้มีการศึกษา พัฒนา และปรับปรุงกระบวนการ วิธีการ รูปแบบ และแนวทางในการถ่ายโอนภารกิจอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง และทันต่อเหตุการณ์

๖.๙ การสร้างระบบประกันคุณภาพบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

หลักการทั่วไป

(๑) ในการถ่ายโอนการจัดบริการสาธารณะจากราชการบริหารส่วนกลางไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานของการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไปพร้อมกันด้วย ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหลักการการส่งเสริมการบริหารจัดการที่ดี

(๒) หน่วยราชการส่วนกลางยังคงต้องกำหนดมาตรฐานทั่วไปของการจัดบริการสาธารณะเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติหรือเป็นคู่มือปฏิบัติงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ รวมทั้งมาตรฐานต่าง ๆ ที่รัฐเห็นว่าจำเป็นต้องควบคุมดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตาม

กรณีที่ภารกิจที่ถ่ายโอนมีหลายหน่วยงานและมีการกำหนดมาตรฐานที่หลากหลาย ควรมีกลไกที่กำหนดมาตรฐานกลางเพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติให้เป็นเกณฑ์มาตรฐานเดียวกัน และให้สามารถยืดหยุ่นได้ตามสภาพความเป็นจริง

(๓) สร้างแรงจูงใจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพการจัดบริการสาธารณะโดยมีการแข่งขันกันระหว่างท้องถิ่น โดยรัฐหรือองค์กรกลางเข้ามาทำการประเมินร่วมกับประชาชนและภาคประชาสังคม และมีมาตรการลงโทษทางสังคมกรณีให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ปฏิบัติตามอำนาจและหน้าที่ หรือดำเนินการโดยขาดประสิทธิภาพ
